Käyttöturvallisuustiedote

1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 31.07.2014

Versionumero 46

Tarkistus: 31.07.2014

1 Aineen tai seoksen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot**1.1 Tuotetunniste****Kauppanimike:** BISON EPOXY 5 MINUTES**1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella**

Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

Aineen / valmisteen käyttö Liima**1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot****Valmistaja/toimittaja:**

Bison International
Dr.A.F.Philipsstraat 9
NL-4462 EW Goes
PO Box 160
NL-4460 AD Goes
tel. +31 88 3235700
fax. +31 88 3235800
e mail: msds@boltonadhesives.com

Maahantuoja:

Rakennuskemia Oy
Kerkkolankatu 17
05800 Hyvinkää
tel. 019 457 4400
info@rakennuskemia.fi

Tietoja antaa: Bison QESH**1.4 Häät puhelinnumero:** +358 (0)9 - 471 977 (Myrkytystietokeskus)**2 Vaaran yksilöinti****2.1 Aineen tai seoksen luokitus****Luokitus asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti**

Aquatic Chronic 2 H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

Skin Irrit. 2 H315 Ärsyttää ihoa.

Eye Irrit. 2 H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.

Skin Sens. 1 H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.

2.2 Merkinnät**Merkinnät asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti**

Tuote on luokiteltu ja merkitty CLP-asetuksen mukaan.

Varoitusmerkit

GHS07

GHS09

Huomiosana Varoitus**Vaaran määräävät komponentit etiketeissä:**

bisfenoli-A-epikloorihydriini, reaktiotuote, epoksihartsit (keskimääräinen molekyylipaino = 700)
bisphenol F epoxy resin

Vaaralausekkeet

H315 Ärsyttää ihoa.

H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.

H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.

H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

(jatkuu sivulla 2)

FI-G

Kauppanimike: BISON EPOXY 5 MINUTES

(jatkuu sivulla 1)

. Turvalausekkeet

- P273 Vältettävä päästämistä ympäristöön.
P280 Käytä suojakäsineitä/suojavaatetusta/silmiensuojainta/kasvonsuojainta.
P261 Vältä pölyn/savun/kaasun/sumun/höyryn/suihkeen hengittämistä.
P305+P351+P338 JOS KEMIKAALIA JOUTUU SILMIIN: Huuhto huolellisesti vedellä usean minuutin ajan. Poista piilolinssit, edical voi tehdä helposti. Jatka huuhtomista.
P321 Erityishoitoa tarvitaan (katso pakkauksen merkinnöissä).
P332+P313 Jos ilmenee ihoärsytystä: Hakeudu lääkäriin.

. Lisätietoja:

Sisältää epoksihartseja. Voi aiheuttaa allergisen reaktion.

. 2.3 Muut vaarat**. PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**

- . PBT:** Ei voida käyttää.
- . vPvB:** Ei voida käyttää.

3 Koostumus ja tiedot aineosista**. 3.2 Seokset****. Selostus:** Liima**. Sisältää vaarallisia aineita:**

- CAS: 25068-38-6 bisfenoli-A-epikloorihydriini, reaktiotuote, epoksihartsi 50-100%
NLP: 500-033-5 (keskimääräinen molekyylipaino = 700)
⚠ Aquatic Chronic 2, H411; ⚠ Skin Irrit. 2, H315; Eye Irrit. 2, H319; Skin Sens. 1, H317
- CAS: 9003-36-5 bisphenol F epoxy resin 2,5-10%
⚠ Aquatic Chronic 2, H411; ⚠ Skin Irrit. 2, H315; Skin Sens. 1, H317
- CAS: 61788-32-7 terfenyl, gehydrogenerd ≤ 2,5%
Aquatic Chronic 4, H413
- CAS: 26140-60-3 terfenyl ≤ 2,5%
⚠ Aquatic Acute 1, H400; Aquatic Chronic 1, H410

4 Ensiaputoimenpiteet**. 4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus****. Hengitettyä:**

Huolehdyttävä raittiin ilman saannista, tarvittaessa annettava tekohengitystä, pidettävä lämpimänä. Oireiden jatkuessa pyydettyä lääkärin apua.

Tajuton pidettävä ja kuljetettava kyljellään.

. Ihokosketuksessa: Pestävä heti vedellä ja saippualla ja huuhdottava hyvin.**. Aineen päästyä silmiin:**

Silmiä huuhdotaan luomet auki juoksevan veden alla useita minuutteja. Oireiden kestäessä käännytään lääkärin puoleen.

. Nieltyä: Ei pakoteta oksentamaan, saatettava heti lääkärin hoitoon.**. 4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet**

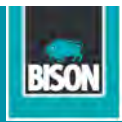
Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

. 4.3 Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet

Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

(jatkuu sivulla 3)

FI-G

Kauppanimike: BISON EPOXY 5 MINUTES

(jatkuu sivulla 2)

5 Palontorjuntatoimenpiteet

- . **5.1 Sammutusaineet**
- . **Sopivat sammutusaineet:** Palontorjuntatoimenpiteet ympäristöä vastaavasti.
- . **5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat**
Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- . **5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet**
- . **Erikoinen suojavarustus:** Erikoistoimenpiteitä ei tarvita.

6 Toimenpiteet onnettomuuspäästöissä

- . **6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa**
Käytettävä suojavarustusta. Suojautumattomat henkilöt pidettävä loitolla.
- . **6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet:**
Jos ainetta on päässyt viemäriin tai vesistöön, ilmoitettava asianomaiselle virastolle.
Estettävä pääsy viemäriin/pintavesiin/pohjaveteen.
- . **6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet:**
Imettävä nestettä sitovalla aineella (hiekkä, piimaa, hapon sidosaine, yleisidosaine, sahajauho).
Saastunut aine on jätteenä hävitettävä kohdan 13 mukaisesti.
- . **6.4 Viittaukset muihin kohtiin**
Turvallista käsittelyä koskevia ohjeita kappaleessa 7.
Henkilökohtaista suojavarustusta koskevia ohjeita kappaleessa 8.
Aineen hävitystä koskevia ohjeita kappaleessa 13.

7 Käsittely ja varastointi

- . **7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet**
Erikoistoimenpiteitä ei tarvita asiallisessa käytössä.
- . **Palo- ja räjähdysuojajohteet:** Erikoistoimenpiteitä ei tarvita.
- . **7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet**
- . **Varastointi:**
- . **Varastotiloille ja säiliöille asetettavat vaatimukset:** Ei erikoisvaatimuksia.
- . **Yhteisvarastointiohjeet:** Ei tarvita.
- . **Lisätietoja varastointiehtoihin:** Astiat on pidettävä tiiviisti suljettuina.
- . **7.3 Erityinen loppukäyttö** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

8 Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

- . **Lisäohjeita teknisten laitteiden varustukseen:** Ei muita tietoja, ks. kohta 7.
- . **8.1 Valvontaa koskevat muuttujat**
- . **Aineosat työpaikkakohtaisin valvottavin raja-arvoin:**
Tuote ei sisällä merkityksellisiä määriä aineita työpaikkakohtaisilla valvottavilla raja-arvoilla.
- . **Lisäohjeet:** Tiedot perustuvat valmistushetkellä voimassaoleviin luetteloihin.
- . **8.2 Altistumisen ehkäiseminen**
- . **Henkilökohtainen suojavarustus:**
- . **Yleiset suoja- ja hygieniatoimenpiteet:**
Noudatettava kemikaalien käsittelyn tavanomaisia varotoimenpiteitä.
Pidettävä loitolla elintarvikkeista, juomista ja rehuista.
Likaantuneet, aineen saastuttamat vaatekappaleet on riisuttava välittömästi.
Kädet on pestävä ennen taukoja ja työn päätyttyä.
Vältettävä ihokosketusta ja kosketusta silmiin.

(jatkuu sivulla 4)

FI-G

Kauppanimike: BISON EPOXY 5 MINUTES

(jatkuu sivulla 3)

- . **Hengityssuoja:** Ei tarpeen.
- . **Käsinsuojus:**

Suojakäsineet

Käsinmateriaalin tulee olla tuotetta/ainetta/valmistetta kestävä ja läpäisemätöntä.

Puuttuvien testien vuoksi suositusta soveltuvasta suojakäsinmateriaalista tuotteelle/ valmistelle / kemikaalisekoitteelle ei voida antaa.

Suojakäsinmateriaalin valinnassa on otettava huomioon läpäisyajat, läpäisevyyskerroin ja kuluminen.

- . **Käsinmateriaali**

Soveltuvan käsinetyypin valikoima ei riipu yksinomaan materiaalista vaan myös muista laatuominaisuuksista ja vaihtelee eri valmistajilla. Koska tuote on valmiste, joka koostuu eri aineista, ei suojakäsinmateriaalin kestävyys ole ennalta arvioitavissa vaan pitää tarkistaa ennen käyttöä.

- . **Käsinmateriaalin läpäisy aika**

Tarkka läpäisy aika on selvitettävä suojakäsinevalmistajalta ja sitä on noudatettava.

- . **Pitkäaikaiseen kosketukseen, joka kestää enintään 15 minuuttia, soveltuvat suojakäsineet seuraavista materiaaleista:**

PVC- tai PE-muovista valmistetut käsineet

- . **Silmäsuojus:**

Tiiviit suojalasit

- . **Kehosuojus:** Käytettävä suojapukua.

9 Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

- . **9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot**

- . Yleiset ohjeet

- . Olomuoto:

Muoto: Neste

Väri: Läpikuultava

- . Haju: Heikko, tyyppillinen

- . Hajukynnys: Ei määrätty.

- . pH-arvo: Ei määrätty.

- . Tilanmuutos

Sulamispiste/sulamisalue: Ei määrätty.

Kiehumispiste/kiehumisalue: Ei määrätty.

- . Leimahduspiste: > 100 °C

- . Syttyvyys (kiinteä, kaasumainen): Ei voida käyttää.

- . Syttymislämpötila:

Hajaantumislämpötila: Ei määrätty.

- . Itsesyttyvyys: Tuote ei ole itsestään syttyvä.

- . Räjähdyysvaara: Tuote ei ole räjähdysvaarallinen.

(jatkuu sivulla 5)

FI-G

Kauppanimike: BISON EPOXY 5 MINUTES

(jatkuu sivulla 4)

- . **Räjähdyksrajat:**
 - Alempi:** Ei määrätty.
 - Ylempi:** Ei määrätty.
- . **Höyrypaine:** Ei määrätty.
- . **Tiheys 20 °C lämpötilassa:** 1,16 g/cm³
- . **Suhteellinen tiheys:** Ei määrätty.
- . **Höyryn tiheys:** Ei määrätty.
- . **Höyrystymisnopeus:** Ei määrätty.
- . **Liukenevuus/sekoittuvuus veteen:** Ei sekoittuva tai vain osittain sekoittuva.
- . **Jakaantumiskerroin (-oktanoli/vesi):** Ei määrätty.
- . **Viskositeetti:**
 - Dynaaminen 20 °C lämpötilassa:** 30000 mPas
 - Kinemaattinen:** Ei määrätty.
 - Orgaaniset liuoteaineet:** 0,0 %
 - Kiinneainepitoisuus:** 100,0 %
- . **9.2 Muut tiedot** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.

10 Stabiilisuus ja reaktiivisuus

- . **10.1 Reaktiivisuus**
- . **10.2 Kemiallinen stabiilisuus**
- . **Terminen hajoavuus / vältettävät olosuhteet:**
Ei hajoantumista määräystenmukaisessa käytössä.
- . **10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus** Reagoi aminien kanssa.
- . **10.4 Vältettävät olosuhteet** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- . **10.5 Yhteensopimattomat materiaalit:** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- . **10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet:**
Myrkyllisten pyrolyysiaineiden muodostumisvaara.

11 Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

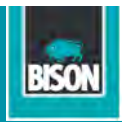
- . **11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista**
- . **Akuutti myrkyllisyys:**
- . **Ensisijainen ärsyttävä vaikutus:**
- . **iholla:** Ärsyttävä vaikutus ihoon ja limakalvoihin.
- . **silmiin:** Ärsyttävä vaikutus.
- . **Herkistymistä:** Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
- . **Toksikologisia lisätietoja:**
Tuote voi aiheuttaa EY:n yleisten luokitusdirektiivien mukaisesti valmisteissa seuraavat vaarat:
Ärsyttävä

12 Tiedot vaarallisuudesta ympäristölle

- . **12.1 Myrkyllisyys**
- . **Vesimyrkyllisyys:** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- . **12.2 Pysyvyys ja hajoavuus** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- . **12.3 Biokertyvyys** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- . **12.4 Liikkuvuus maaperässä** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.
- . **Ekotoksiset vaikutukset:**
- . **Huomautus:** Myrkyllinen kaloille

(jatkuu sivulla 6)

FI-G

Painatuspäivämäärä 31.07.2014

Versionumero 46

Tarkistus: 31.07.2014

Kauppanimike: BISON EPOXY 5 MINUTES

(jatkuu sivulla 5)

. Ekologisia lisätietoja:**. Yleisohjeita:**

Juomavesi vaaraantuu jo pienten määrien päästessä maaperään.
Vesistöihin päästään myrkyllistä kaloille ja planktonille.
myrkyllinen vesieliöille

Vesistövaarallisuusluokka 2 (Oma luokitus): vesistöä vaarantava

. 12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**. PBT:** Ei voida käyttää.**. vPvB:** Ei voida käyttää.**. 12.6 Muut haitalliset vaikutukset** Merkittäviä lisätietoja ei ole saatavilla.**13 Jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat****. 13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät****. Suositus:**

Ei voida hävittää yhdessä talousjätteiden kanssa. Ei saa päästää viemäristöön.

. Puhdistamattomat pakkaukset:**. Suositus:**

Hävitettävä virallisten määräysten mukaisesti.

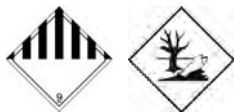
Pakkaukset, joita ei voida puhdistaa, on hävitettävä samalla tavalla kuin niiden sisältämä aine.

14 Kuljetustiedot**. 14.1 UN-numero****. ADR, IMDG, IATA** UN3082**. 14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi**

. ADR 3082 YMPÄRISTÖLLE VAARALLINEN AINE, NESTEMÄINEN, N.O.S. (bisfenoli-A-epikloorihydriini, reaktiotuote, epoksihartsi (keskimääräinen molekyylipaino = 700), bisphenol F epoxy resin)

. IMDG ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, LIQUID, N.O.S. (reaction product: bisphenol-A-(epichlorhydrin) epoxy resin (number average molecular weight < = 700), bisphenol F epoxy resin), MARINE POLLUTANT

. IATA ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, LIQUID, N.O.S. (reaction product: bisphenol-A-(epichlorhydrin) epoxy resin (number average molecular weight < = 700), bisphenol F epoxy resin)

. 14.3 Kuljetuksen vaaraluokka**. ADR****. luokka**

9 (M6) Muut vaaralliset aineet ja esineet

(jatkuu sivulla 7)

FI-G

Painatuspäivämäärä 31.07.2014

Versionumero 46

Tarkistus: 31.07.2014

Kauppanimike: BISON EPOXY 5 MINUTES

(jatkuu sivulla 6)

. Lipuke	9

. IMDG, IATA	
. Class	9 Muut vaaralliset aineet ja esineet
. Label	9
. 14.4 Pakkausryhmä	
. ADR, IMDG, IATA	III
. 14.5 Ympäristövaarat:	Tuote sisältää ympäristölle vaaralliset aineet: terfenyl, bisfenoli-A-epikloorihydriini, reaktiotuote, epoksihartsi (keskimääräinen molekyylipaino = 700)
. Marine pollutant:	Kyllä
. Erityistä merkintää (ADR):	Symboli (kala ja puu)
. Erityistä merkintää (IATA):	Symboli (kala ja puu)
. 14.6 Erityiset varotoimet käyttäjälle	Varoitus: Muut vaaralliset aineet ja esineet
. Kemler-luku:	90
. EMS-numero:	F-A,S-F
. 14.7 Kuljetus irtolastina Marpol 73/78 -sopimuksen II liitteen ja IBC-säännösten mukaisesti	Ei voida käyttää.
. Kuljetus/lisätietoja:	

. ADR	
. Rajoitetut määrät (LQ)	5L
. Poikkeusmäärät (EQ)	Koodi: E1 Enimmäisnettomäärä sisäpakkausta kohti: 30 ml Enimmäisnettomäärä ulkopakkausta kohti: 1000 ml
. Kuljetuskategoria	3
. Tunnelirajoituskoodi:	E

. IMDG	
. Limited quantities (LQ)	5L
. Excepted quantities (EQ)	Code: E1 Maximum net quantity per inner packaging: 30 ml Maximum net quantity per outer packaging: 1000 ml
. Huomautuksia:	Under certain conditions substances in Class 3 (flammable liquids) can be classified in packinggroup III. See IMDG, Part 2, Chapter 2.3, Paragraph 2.3.2.2
. UN "Model Regulation":	UN3082, YMPÄRISTÖLLE VAARALLINEN AINE, NESTEMÄINEN, N.O.S. (bisfenoli-A-epikloorihydriini, reaktiotuote, epoksihartsi (keskimääräinen molekyylipaino = 700), bisphenol F epoxy

(jatkuu sivulla 8)

FI-G

Kauppanimike: BISON EPOXY 5 MINUTES

(jatkuu sivulla 7)

resin), 9, III

15 Lainsäädäntöä koskevat tiedot

- 15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai -lainsäädäntö

- Merkinnät asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti
Tuote on luokiteltu ja merkitty CLP-asetuksen mukaan.

- Varoituserkit

GHS07 GHS09

- Huomiosana Varoitus

- Vaaran määräävät komponentit etiketeissä:

bisfenoli-A-epikloorihydriini, reaktiotuote, epoksihartsit (keskimääräinen molekyylipaino = 700)
bisphenol F epoxy resin

- Vaaralausekkeet

H315 Ärsyttää ihoa.
H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.

- Turvallisuuslausekkeet

P273 Vältettävä päästämistä ympäristöön.
P280 Käytä suojakäsineitä/suojavaatetusta/silmiensuojainta/kasvonsuojainta.
P261 Vältä pölyn/savun/kaasun/sumun/höyryn/suihkeen hengittämistä.
P305+P351+P338 JOS KEMIKAALIA JOUTUU SILMIIN: Huhdo huolellisesti vedellä usean minuutin ajan. Poista piilolinssit, edical voi tehdä helposti. Jatka huuhtomista.
P321 Erityishoitoa tarvitaan (katso pakkauksen merkinnöissä).
P332+P313 Jos ilmenee ihoärsytystä: Hakeudu lääkäriin.

- 15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi:

Kemikaaliturvallisuusarviointia ei ole tehty.

16 Muut tiedot

Annetut tiedot perustuvat tämänhetkisiin tietoihimme. Ne eivät kuitenkaan anna takuuta tuotteen ominaisuuksista eivätkä aikaansaa sopimuksellista oikeussuhdetta.

- Asiaankuuluvat lausekkeet

H315 Ärsyttää ihoa.
H317 Voi aiheuttaa allergisen ihoreaktion.
H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
H400 Erittäin myrkyllistä vesieliöille.
H410 Erittäin myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.
H411 Myrkyllistä vesieliöille, pitkäaikaisia haittavaikutuksia.
H413 Voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesieliöille.

- Näyttelyalue ohjelehti: QESH Department

- Yhteydenottohenkilö: Reach coördinator

- Lyhenteet ja lyhytnimet:

Skin Irrit. 2: Skin corrosion/irritation, Hazard Category 2
Eye Irrit. 2: Serious eye damage/eye irritation, Hazard Category 2

(jatkuu sivulla 9)

FI-G

6305448/1 - BISON EPOXY 5 MINUTES CRD 24ML*12 L136

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

CLP Declaration

Painatuspäivämäärä 31.07.2014

Versionumero 46

Tarkistus: 31.07.2014

Kauppanimike: BISON EPOXY 5 MINUTES

(jatkuu sivulla 8)

Skin Sens. 1: Sensitisation - Skin, Hazard Category 1

Aquatic Acute 1: Hazardous to the aquatic environment - AcuteHazard, Category 1

Aquatic Chronic 1: Hazardous to the aquatic environment - Chronic Hazard, Category 1

Aquatic Chronic 2: Hazardous to the aquatic environment - Chronic Hazard, Category 2

Aquatic Chronic 4: Hazardous to the aquatic environment - Chronic Hazard, Category 4

. * Tiedot muutettu alkuperäisestä versiosta

FI-G